

Suomen Artroplastiayhdistys r.y. – Artroplastikföreningen i Finland r.f.

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärin koulutusohjelma

Tekonivelkirurgia on nivelten kivuliaiden ja asentovirheitä aiheuttavien degeneratiivisten muutosten, vammojen tai muiden sairauksien aiheuttamien muutosten hoitamista nivelpintoja korvaavilla vierasmateriaali-implanteilla, proteeseilla. Tekonivelkirurgia on väestön ikääntymisen ja elämänlaadun korkeampien odotusten myötä jatkuvasti kasvanut ortopedian osa-alue. Potilaiden kokema hyöty ja tekonivelkirurgian kustannusvaikuttavuus on todettu useissa tutkimuksissa erittäin korkeaksi ja leikkausten tuloksia seurataan tarkasti sairaalakohtaisten tutkimusten ja kansallisen tekonivelrekisterin avulla. Tekonivelten pysyvyyteen ja leikkausten toiminnalliseen tulokseen vaikuttava mahdollisesti useat eri tekijät, kuten tekonivelkomponenttien valinnat, kiinnitysmekanismit, liukuparit, leikkaustekniikat, kirurgiset taidot, kuntoutus, hoidetut sairaudet ja potilaista johtuvat muut tekijät.

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärinkoulutuksen avulla halutaan kehittää erityisesti artroplastiaan keskittyneiden ortopedien koulutusta, alan tutkimusta ja näin parantaa tämän hoidon tuloksia ja vertailukelpoisuutta kansainvälisesti.

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärin koulutusohjelma on tarkoitettu Suomessa ortopedian ja traumatologian erikoislääkärin oikeudet omaavalle henkilölle, jotka ovat Suomen Artroplastiayhdistyksen jäseniä.

Asiantuntijalääkärin koulutusohjelma sisältää ensisijaisesti lonkan ja polven tekonivelkirurgian perusteet, mutta perehdyttää myös pienempien nivelten kuten nilkan, olkanivelen ja kyynärnivelen tekonivelkirurgiaan. Koulutusohjelmaan kuuluu nivelten degeneratiivisten tautien etiologia, patologia, diagnostiikka, erotusdiagnostiikka, konservatiivisten hoitojen tunteminen, kirurgisten hoitovaihtoehtojen teoreettinen ja käytännön hallitseminen. Lisäksi asiantuntijalääkärin tulee hallita komplikaatioiden tunnistaminen ja niiden hoito. Koulutusohjelmaan kuuluu myös tekonivelmateriaalien ja niiden kudostuotteen tuntemus ja biomekaniikan hallitseminen siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tekonivelkirurgian tekemisen kannalta. Asiantuntijalääkärin odotetaan osallistuvan aktiivisesti alan koulutuksen antamiseen, sekä tulee olla kykenevä pyydettyessä

ottamaan kantaa tekonivelkirurgiaan liittyvien potilasvahinkotapauksien ratkaisuun yhdessä Potilasvakuutuskeskuksen kanssa ja antamaan alaan liittyviä vakuutuslääketieteellisiä lausuntoja

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkäri

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkäriin pätevyyteen tähtäävä koulutus on tarkoitettu Suomessa laillistetuille lääkäreille, joilla on ortopedian ja traumatologian erikoislääkäriin oikeudet. Edellytyksenä asiantuntijalääkäriin pätevyyden saamiselle on em. erikoislääkäritutkinnon lisäksi hyväksytysti suoritettu tekonivelkirurgian asiantuntijalääkäriin koulutusohjelma.

Asiantuntijalääkäriin muodollisen pätevyyden myöntää Suomen Artroplastiayhdistys r.y. Esityksen asiantuntijalääkäriin pätevyyden myöntämisestä tekee asiantuntijalääkäritoimikunta. Suomen Artroplastiayhdistys r.y. valitsee keskuudestaan kaksi henkilöä tekonivelkirurgian asiantuntijalääkäritoimikuntaan kolmeksi (3) vuodeksi kerrallaan ja nimeää näille yhden varahenkilön. Toimikunta hyväksyy suoritettuna koulutuksen erillisen anomuksen ja kirjallisen selvityksen perusteella.

Koulutuksen tavoitteet

Tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärikoulutuksen tavoitteena on se, että erikoislääkäri on sen suorittettuaan:

- on perehtynyt nivelten degeneratiivisten tautien ja tilojen, tapaturman jälkeisten, synnynnäisten, kasvun myötä tai asennonmuutosleikkausten jälkeen tulleiden tekonivelkirurgiaan johtavien tilojen patofysiologiaan, diagnostiikkaan, hoitoon, hoidon komplikaatioihin ja niiden hoitoon
- tuntee tekonivelten materiaalit materiaalitekniseltä ja biologisen kudoksen kannalta
- tuntee nivelten biomekaniikan periaatteet ja tekonivelkirurgian kannalta merkittävät yksityiskohdat
- tuntee tekonivelseurantarekisterien tulokset, niihin kertyvän tiedon virhelähteet ja puutteet sekä on motivoitunut itse seuraamaan oman työnsä tuloksia
- pystyy arvioimaan tekonivelkirurgian tarpeen ja odotettavissa olevan hyödyn sekä riskit potilaskohtaisesti

- pystyy toimimaan tekonivelkirurgian asiantuntijana terveydenhuollon eri organisaatioissa sekä eri vakuutusjärjestelmissä
- pystyy kouluttamaan, kehittämään ja tutkimaan tekonivelkirurgiaa
- kykenee itsenäiseen, kansainvälisestikin arvioituna laadukkaaseen kirurgiseen työhön primääriendoprotetiikassa, erikoistilanteiden endoprotetiikassa ja revisioendoprotetiikassa.

Asiantuntijalääkäritoimikunta

Suomen Artroplastiayhdistys r.y.:n hallitus nimeää asiantuntijalääkäritoimikunnan. Toimikunnassa on kaksi henkilöä ja yksi varahenkilö, joiden tulee olla yliopistollisen opetusnäytteen antaneita ortopedian ja traumatologian erikoislääkäreitä (dosentti tai professori) ja joilla tulee olla tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärin pätevyys.

Toimikunnan tehtävänä on:

- hyväksyä koulutettavan palvelut ja tarvittaessa antaa suosituksia palvelujen täydentämistavoista koulutettavaa itseään kuullen
- valvoa koulutusta ja olla yhteydessä koulutusta antaneisiin yksikköihin lausuntoa antaessa
- valita koulutuksessa vaadittava ja seurattava kirjallisuus.

Koulutus tulee tapahtua pääsääntöisesti yliopistollisessa sairaalassa tai vaativaan tekonivelkirurgiaan erikoistuneessa sairaalassa. Asiantuntijalääkäritoimikunta voi hyväksyä myös ulkomailla tai muualla Suomessa annetun koulutuksen erillisen selvityksen perusteella. Koulutuksesta vastaavalla lääkärille tulee olla tekonivelkirurgian asiantuntijalääkärin pätevyys. Koulutuspaikan tulee pyydettyäessä esittää asiantuntijalääkäritoimikunnalle antamansa koulutuksen yksityiskohtainen sisältö.

Koulutuksen sisältö

Koulutettava voi aloittaa asiantuntijalääkärikoulutuksen suoritettuaan ortopedian ja traumatologian erikoislääkärin tutkinnon. Koulutus koostuu käytännön osasta ja teoreettisesta osasta.

1. Käytännön koulutus:

Koulutusaika on vähintään 5 vuotta yliopistosairaalassa tai vastaavissa vaativaan tekonivelkirurgiaan erikoistuneissa yksiköissä. Asiantuntijalääkäritoimikunta voi harkintansa mukaan hyväksyä koulutukseen kelpaavaksi korkeintaan 12 kuukauden työskentelyn ulkomaisessa tekonivelkirurgian yksikössä. Tekonivelkirurgian tutkimustyötä voidaan hyväksyä koulutukseksi korkeintaan 6 kuukauden ajalta.

Koulutusaikana koulutettavan tulee tehdä nivelsairauksiin liittyen poliklinikka-, osastotyötä ja leikkauksia. Leikkauksien tulee sisältää kouluttajan leikkauksien avustamista, leikkauksia kouluttajan toimiessa assistenttina sekä itsenäistä leikkaamista esimerkiksi erikoislääkärikoulutuksessa olevan muun lääkärin kanssa. Koulutettavalla tulee olla lokikirja tai muu vastaava dokumentaatio, josta selviää tehtyjen leikkausten lukumäärä vuosittain eriteltynä, sekä tehtyjen leikkausten laajuus (primääri/revisio). Koulutettavan on tullut leikata itse vähintään 500 primääriproteesia (250 polvea ja 250 lonkkaa) ja vähintään 100 lonkan tai polven tekonivelen revisioleikkausta.

2. Teoreettinen koulutus:

Koulutettavan tulee hankkia teoreettista (sisältää myös käytännölliset harjoituskurssit) koulutusta tekonivelkirurgian, revisioendoproteesikirurgian, biomateriaalialan, biomekaniikan ja degeneratiivisten nivelsairauksien osalta vähintään 60 luentotunnin verran. Tekonivelkirurgian ja revisioendoproteesikirurgian luentoja/koulutusta ko. määrästä tulee olla vähintään puolet (30 tuntia).

Koulutusta voi hankkia sekä koti- että ulkomaisissa koulutustilaisuuksissa, mutta vähimmäisvaatimuksena on osallistua:

- Suomen Artroplastiayhdistys r.y.:n järjestämällä Valtakunnallisille tekonivelkirurgian kursseille 2 kertaa
- Kansainvälisille kursseille 4 kertaa (CCJR, AAOS, EFORT, NOF, SICOT tai muu vastaavan laajuinen kurssi)

Asiantuntijalääkäritoimikunta hyväksyy teoreettiset koulutukset harkintansa mukaan.

Koulutettavan suositellaan perehtymään alan oppikirjoihin ja seuraaviin kansainvälisiin julkaisuihin:

Lehdet:

Acta Orthopaedica

Clinical Orthopaedics & Related Research

Journal of Arthroplasty

The Bone & Joint Journal

The Journal of Bone & Joint Surgery
Suomen Ortopedia ja Traumatologia

Helsinki 14.12.2015, hallituksen hyväksymä